

УДРУЖЕЊЕ ЛИКОВНИХ УМЕТНИКА СРБИЈЕ • ОСНОВАНО 1919 •
Уметнички павиљон "Цвијета Зузорић", Мали Калемегдан бр.1, 11000 Београд,
Секретаријат и кустос: 2621-585, тел/факс: 262-8283
Галерија УЛУС, Кнез Михайлова 37, 2623-128, 2621-954,

email:ulus.office@gmail.com
www.ulus.rs

Datum 14. decembar 2020.

УДРУЖЕЊЕ
ЛИКОВНИХ УМЕТНИКА СРБИЈЕ
Бр. 07-563
14.12.2020. год
БЕОГРАД

Službena beleška sa sastanka predstavnika Udruženja likovnih umetnika Srbije sa predstavnicima Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije

Sastanak je održan u četvrtak 10. decembra 2020. godine.

Prisutni:

Ministarka kulture i informisanja i potpredsednica Vlade Srbije Maja Gojković
Savetnik za savremeno stvaralaštvo i kreativne industrije Radovan Jokić
Članovi Upravnog odbora ULUS-a: Martin Erdeš, Radivoje Marković, Vahida Ramujkić
Član Umetničkog saveta ULUS-a: Đanilo Prnjat
Gošća: kustoskinja Jesenje izložbe Maja Ćirić

UVOD

Sastanak je započeo oko 11h nakon vođenja kroz Jesenju izložbu u prisustvu kustoskinje Maje Ćirić. Razgovor je obuhvatio teme vezane za rad Udruženja i predloge u vezi unapređenja položaja umetnika, naročito onih u samostalnom statusu.

Predstavnici ULUS-a su ukratko dali uvod u novine koje je u svom radu uvela nova upravna struktura ULUS-a od januara 2020. godine:

- Osavremenjen način funkcionisanja Udruženja: pokretanje radnih grupa za specifična pitanja od interesa članstva i Udruženja (pitanja samostalnih umetnika, fer prakse u umetnosti, prostori ULUS-a, arhiva itd), šire konsultacije sa članstvom, ankete i veće uključivanje mnogobrojnog članstva u procese donošenja odluka, potpora za afirmaciju mladih umetnika (nove inicijative poput ULUS Mladih) itd;
- Odgovor i brzo prilagođavanje situaciji pandemske krize: pokretanje Fonda solidarnosti i pojačana saradnja sa drugim sektorskim udruženjima i sindikatom.
- Implementacija novih programske rešenja i projekata: Debatno-istraživački programi, Bijenale mladih - regionalna manifestacija za veću inkluziju mladih u programe u kulturi, nove programske koncepcije tradicionalnih izložbi i značajno povećanje interesovanja medija i publike za program Udruženja (Prolećna i Jesenja izložba sa inovativnim kustoskim pristupima, Izložba samostalnih umetnika itd. beležile su uprkos pandemiji više od 60 posetilaca izložbi dnevno).

Teme o kojima se razgovaralo su:

1. FINANSIJSKI I IMOVINSKO-PRAVNI PROBLEMI UDRUŽENJA /

a. Mogućnost strukturalne finansijske podrške Udruženju kroz:

- Adekvatniju podršku Udruženju na konkursu Ministarstva za sufinansiranje programa u oblasti savremenog stvaralaštva, a s obzirom na obim programskih aktivnosti i omogućavanje da na najbolji mogući način Udruženje obavlja svoju funkciju u zastupanju preko 2.500 likovnih i vizuelnih umetnika Republike Srbije. Radi orientacije, na prošlogodišnjem konkursu za savremeno stvaralaštvo ULUS je u vidu sufinansiranja potraživao za program u Galeriji ULUS 2.692.000 RSD (od ukupno procenjenih troškova produkcije 5.586.800 RSD), u Umetničkom Paviljonu Cvijeta Zuzorić 3.540.000 (od ukupno procenjenih 7.034.000 RSD) i za projekat Bijenale Mladih - Javne pripreme 1.414.000 RSD (od ukupno procenjenih 2.358.000 RSD);
- Mogućnost podrške u vidu sufinansiranja tekućih troškova održavanja Umetničkog paviljona "Cvijeta Zuzorić" koje je u nadležnosti Ministarstva kulture kako bi ovo istorijski značajno zdanje moglo biti adekvatno održavano i sačuvano;
- Podrška Ministarstva u raspisivanju konkursa za sufinansiranje hladnog pogona Udruženja u visini do 45% na osnovu čl. 77 Zakona o kulturi od strane lokalne samouprave (prema primeru iz Novog Sada gde se ovaj konkurs sprovodi);
- Mogućnost obavljanja privredne delatnosti Udruženja za potrebe ostvarenja osnovnih ciljeva Udruženja (produkcija programa i sl.), npr. klub članova u foaje-u i na terasi Paviljona (potrebno je dobiti precizne instrukcije kako ULUS to može da sprovede);

Napomena: okvirni petogodišnji plan za izlagačku aktivnost Udruženja za Umetnički Paviljon Cvijeta Zuzorić biće dostavljen u roku od dve nedelje.

b. Rešavanje imovinsko-pravnih problema vezanih za prostore ULUS-a:

- **Umetnički paviljon "Cvijeta Zuzorić"** / Rekonstrukcija je planirana za drugu polovinu 2021. god, međutim prethodno je potrebno da se reši pitanje Ugovora o korišćenju prostora (u prilogu: službena beleška sa sastanka u Sektoru za zaštitu kulturnog nasleđa Ministarstva kulture i informisanja, kompletна dokumentacija o statusu Umetničkog paviljona i okvirni izložbeni program za narednih 5 godina će biti dostavljeni u roku od 10 dana od dana održavanja sastanka). U okviru ove tačke potrebno je rešiti pitanje smeštanja arhive, umetničkih dela iz depoa ULUS-a i značajne zbirke Stalnog fonda za unapređenje stvaralaštva mladih umetnika likovnih i primenjenih umetnosti - Fond mladih (1972-1992), koja bi takođe trebalo da dobije status zbirke od nacionalnog kulturnog značaja.
- **Galerija ULUS** / Mogućnost dobijanja zamenskog prostora u slučaju da ULUS ostane bez ovog prostora (prostor je u procesu restitucije).
- **Druge nekretnine i zemljišta (zaostavština Petra i Dušana Vlajića)** koja su bila u vlasništvu Udruženja, a nacionalizacijom su oduzete 1962/63. godine. Ostali prostori koje je ULUS koristio po ovoj osnovi: Galerija u Vuka Karadžića 10, Blok "Kursulina", Izložbeni paviljon u Masarikovoj ulici, stan za smeštaj eksponata u Mišarskoj ulici broj 1 (celokupna dokumentacija će biti dostavljena u roku od 10 dana od dana održavanja sastanka).

2. STATUS SAMOSTALNIH UMETNIKA /

- a. **Poreska dugovanja** / Osnove za nastanak dugova samostalnih umetnika uglavnom se odnose na nagomilane kamate nastale usled kašnjenja uplate doprinosa od strane lokalne samouprave ili poreskih službi, dok su to u iznimnim slučajevima greške Udruženja ili samih umetnika. Naš predlog je da se kamate otpisu, a dugovi uplate iz budžeta čime bi se ovaj višedecenijski problem jednim korakom sistemski rešio. Primera radi, novembra 2018. vlada je odlučila da izdvoji milion evra iz budžeta za pomoć Patrijaršiji SPC kako bi izmirila dugovanja prema PIO fondu i time je sanirala sva dugovanja, dok isto nije učinjeno u slučaju samostalnih umetnika iako se nalaze u istoj poreskoj kategoriji kao i sveštenici. Nagomilavanje dugovanja samostalnim umetnicima uzrokovalo je čitav niz problema ionako ekonomski ugrožene grupe, poput nemogućnosti da ostvare elementarno pravo na zdravstvenu zaštitu (problemi majki sa decom, problemi porodilja, umetnika hroničnih bolesnika, kovid bolesnika itd.). Ovaj predlog je ujedno i najekonomičniji u smislu njegove organizacije jer ukupna dugovanja nisu velika. Prema analizi i istraživanju dugovanja koje su sva udruženja uradila 2016. godine, celokupni dug je iznosio samo 107 miliona RSD. Udruženja su gradskom sekretaru Vukosavljeviću 30.05.2016. poslala dopis u kojem navode da su udruženja uradila analizu dugovanja i da se visina celokupnog duga razlikuje od podataka koje je dostavilo Ministarstvo finansija. Udruženja su navela: "Skrećemo pažnju i na različite podatke o dugovanju samostalnih umetnika kod nadležnih institucija. Ukupan dug samostalnih umetnika prema podacima umetničkih udruženja na osnovu listinga Poreske uprave, dostavljenih na zahtev Ministarstva kulture i informisanja i Sekretarijata za kulturu Grada Beograda, iznosi oko 107 miliona dinara. Podatak o ukupnom dugu samostalnih umetnika, koji je Ministarstvo finasija dostavilo Kabinetu premijera na sastanku održanom 15.04.2016. g, iznosi oko 347 miliona dinara. Takođe, u strukturu tog duga, osim oba doprinosa i kamate, uključen je i porez od 8 miliona dinara koji ne postoji kao stavka u listingu Poreske uprave kao zvaničnom dokumentu o zaduženju svakog samostalnog umetnika. S obzirom da je iznos dostavljen od strane Ministarstva finasija više od 3 puta veći od zbirnog podataka iz listinga zaduženja svih samostalnih umetnika, kao i da struktura duga ne odgovara listingu Poreske uprave, molimo da se iznova preispitaju podaci o dugovanju samostalnih umetnika." Predlažemo zajednički sastanak predstavnika umetničkih udruženja, Ministarstva kulture, Sekretarijata za kulturu Grada Beograda i Ministarstva finansija - Poreska uprava.
- b. **Doprinosi / Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje i problematični član 64a ZDOSO /**
- Predlog Udruženja je da se doprinosi plaćaju iz republičkog budžeta (a ne lokalnih samouprava) jer tada ne bi dolazilo do kašnjenja ili drugih problema koji su se događali u prošlosti, a samostalni umetnici van Beograda bi takođe imali mogućnost da ostvare status jer ne bi zavisili od volje lokalnih samouprava. Ovo bi moglo da se uredi specijalnom Uredbom baš kao što je učinjeno sa sveštenim licima 2012. godine.
- c. **Povećanje osnovice za plaćanje doprinosu za penziono, zdravstveno i socijalno osiguranje samostalnih umetnika, a koje bi bile u skladu sa stažom, stručnom spremom i postignutim rezultatima pojedinca, a ne prema minimalnoj osnovici.**

- d. **Ažuriranje kriterijuma za sticanje statusa samostalnog umetnika u oblasti likovnog stvaralaštva** / S obzirom da postoji trogodišnja dinamika u ažuriranju *Pravilnika o bližim uslovima, merilima i kriterijumima kao i postupku po zahtevima lica koje samostalno obavlaju umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture*, a ULUS i SULUV nisu učestvovali u prethodnom ciklusu 2019. naš zahtev se sastoji u prevremenom vanrednom proširivanju ovih kriterijuma (Radne grupe predstavnika ULUS-a i SULUV-a već duže vreme rade na ovoj temi i elaborirani predlozi kriterijuma će biti dostavljeni u roku od 2 nedelje).

3. INTEZIVIRANJE SARADNJI MINISTARSTVA KULTURE SA REPREZENTATIVnim UDRUŽENJIMA

- a. **Aktivno učešće u svim fazama realizacije konkursa Ministarstva u oblasti vizuelne umetnosti** / Radi transparentnijeg sprovođenja izbora komisija, vrednovanja projekata na javnim konkursima i obrazlaganja donetih odluka predlažemo uključivanje predstavnika reprezentativnih udruženja u sve faze realizacije javnih raspisa. Konkretnije, ovo bi podrazumevalo konsulatacije u vezi propozicija konkursa i predlaganje kandidata za komisije. Smatramo da bi se ovim značajno unapredilo i podstaklo savremeno stvaralaštvo u Republici Srbiji.
- b. **Konkurs za otkup** / S obzirom da u toku 2020. godine konkurs za otkup nije realizovan naš predlog je da se sledećim redovnim konkursom za 2021. godinu objedine oba konkursa i za 2020 i za 2021. godinu kako bi se uspostavio kontinuitet u sprovođenju ovog važnog konkursa za ekonomsko poslovanje savremenih umetnika. Predlog Udruženja je da naši predstavnici budu uključeni u sve faze realizacije takođe i ovog konkursa (izbor članova komisije i kreiranje procedura za bolju realizaciju).
- c. **Naknade za izlaganje** / Kako su naknade za izlaganje/predstavljanje rada savremenog stvaralaštva u institucijama kulture (galerijama i domovima kulture) ukinute 2013. godine i umetnički rad nije regulisan na fer i adekvatan način, predlažemo da se u okviru raspisa konkursa Ministarstva uvede klauzula koja bi te institucije obavezivala da umetnicima isplate autorski honorar ili da se u vidu preporuke koja nije obavezujuća ali predstavlja bitan presedan i **da se u okviru konkursnih uslova afirmaše kriterijum - isplata naknada umetnicima i da se podnosioci projekata ohrabruju da kroz finansijske specifikacije obrate pažnju na taj deo troškova.** Ova preporuka plegira boljem regulisanju fer plaćenosti za umetnički rad, a na putu je ka trajnom rešenju u vidu institucionalizacije kodeksa fer prakse. Iznos naknade ne bi trebalo da bude niži od minimalne cene rada na nivou proseka za kulturu za šta postoji kolektivni ugovor između Ministarstva kulture i sindikata kulturnih radnika. To je iznos od 55 hiljada dinara.
- d. **Amandman na Zakon o poreskom oporezivanju dohotka građana, član 56** / Udruženje je podnelo amandman i poslalo dopis Odboru za kulturu i Ministarstvu finansija sa sledećim obrazloženjima:
- usaglašavanje vrste autorskih dela sa promenama koje su nastale u savremenoj produkciji integracijom performativnih i participativnih praksi u polje vizuelnih umetnosti;
 - uvažavanje multidisciplinarnosti stvaralaštva u polju nauke, umetnosti i tehnologije i njihova interakcija kroz različite formate;

- poboljšanje materijalnog položaja autora, i drugih nosioca srodnih prava koji su samostalni i nezavisno stvaraju autorska dela;
- prilagođavanje poreskih rešenja samoj prirodi autorskog stvaralaštva i ublažavanje ekonomske ranjivosti autora i drugih nosioca srodnih prava koji prihode ne ostvaruju redovno i kontinutetu;
- uspostavljanje horizontalne pravičnosti u odmeravanju poreskog (i fiskalnog) tereta;
- otklanjanje poreskih rešenja koja stvaraju ekonomske nejednakosti kroz nejednak tretman u oporezivanju prihoda od autorskih i srodnih prava;

Sredstva potrebna za sprovođenje predloženih mera i njihovi efekti na budžet

Za sprovođenje predloženih mera nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu. Prema dostupnim podacima prihodi od poreza na autorska prava učestvuju u ukupnim poreskim prihodima sa oko 1,2%, te kako je reč o poreskom obliku niske izdašnosti, predložene mere ne uvode značajnije promene u obimu i strukturi poreskih prihoda, niti proizvode značajnije efekte na budžet.

Napomena: kompletan dokumentacija u vezi ove tačke biće dostavljena u najkraćem roku.

Prilozi:

Službene beleške sa prethodnih sastanaka sa Ministarstvom kulture i informisanja RS:

- Sa sektorom za Savremeno stvaralaštvo i kreativne industrije, 7. jul 2020
- Sa sektorom za Zaštitu kulturnog nasleđa, 26. avgust, 2020

Za ULUS

Vahida Ramujkić

